

Kansantaloustieteen opiskelijat ry 35 vuotta - reunamerkitöjä.

"Apparere" - Kansantaloustieteen opiskelijat ry:n 35 -vuotis historiikki, 1959-1994 (Helsinki 1994 Yliopistopaino)

1. KTTO:n historiikki ja suuri linja

Nykyisten kansantaloustieteen opiskelijoitten muodostama historiikkitoimikunta ja sen työryhmät ovat suorittaneet perustaa luovan ja huomattavan työn. On kartoitettu Kansantaloustieteen opiskelijat r.y:n menneiden 35:n vuoden toiminta neljän - kahdeksan vuoden jaksoissa.

Kronologian lisäksi on kirjoitettu erillisiä artikkeleita mm. julkaisutoiminnasta, opintovaatimusten kehittämistä ja keskustelutilaisuuksista sekä vaikkapa Kouri -jupakasta. Ainejärjestön lehti on saanut kokonaan oman osansa.

Eri aikakausilta tarkastellaan työmarkkinatilannetta, opintososiaalisia olosuhteita ja sukupuolten tasa-arvoa. Myös seurustelutapoja sekä huumeiden käyttöäkin on pyritty arvioimaan.

Puutteita ja vaatimattomuutta

Historiikin esipuheessa päätoimittaja Kata Paavilainen varoittaa työn ongelmista. Tiedoissa, osin myös niiden oikeellisuudessa on väistämättä puutteista. Hyvin vähän on kiinnitetty huomiota oppiaineiseen itseensä kohdistavaan pohdiskeluun ja erityisesti keskustelujen sisältö jää huomiotta. Talous-, rakenne- ja teollisuuspoliittiset vaatimukset ovat hautautuneet puolipoliittisten luonnehdintojen alle.

Opintopiirien alustuksia, muistiinpanoja keskustelutilaisuuksista, ulkomaille laadittuja seminaartiesitelmiä eikä vaihtoehtoluentojen runkoja ei ole löytynyt. Tulevien historiikkien tarpeisiin dokumentit säilyisivät paremmin jos järjestö saisi käyttöönsä oman, riittävän tilavan kaapin laitoksen tiloista.

KTTO:n nykypäivän toiminnan arvioinnissa on hämmentävää vaatimattomuutta. Historiikin epilögissa ilmenee että "Ainejärjestö on tiedostanut asemansa virkistysmahdollisuuksien ja opintoihin liittyvän informaation tarjoajana".

Värikäs historiikki paljastaa menneisyydestä paljon muutakin.

Perustava vaihe

Niku Määttänen ja Tuomas Pekkarinen löytävät järjestön perustamisen taustalta kansantaloustieteen opiskelijoitten oman kuvan luonnin tarvetta vuosilta 1959-1965. Jo viisikymmenluvulla pyrittiin rakentamaan yhteyksiä yritysmaailmaan työmahdollisuuksien parantamiseksi. KTTO:n edustaja lähetettiin Barceloonaan avaamaan kansainvälisten yhteyksien solmuja.

Radikalisoituminen

Laura Hartmanin osuudessa 1966-1974 kerrotaan opiskelijoitten toimista luento-opetuksen kehittämiseksi. Poliittisen järjestäytyminen ei ollut pelkästään puoluepolitiikan harjoittelua. Suuriksi kasvaneet opiskelijajoukot kokivat uudella tavalla voimakasta yhteiskunnallista ja kansainvälistä vastuutaan.

Yhdessä tutkittiin opinalan teoksia ja arvioitiin niitä sekä muotoiltiin vaatimuksia tutkintovaatimusten kehittämisestä. Luennoitsijoita haalittiin KTTO:n ja jopa yliopiston ulkopuolelta kansalaisjärjestöistä. Perustettiin lehti ainejärjestölle. Uusien opiskelijoitten vastaanotokoulutus yliopiston tukemien tutor ohjaajien avulla käynnistyi.

Seestyminen

Kata Paavilaisen ja Elina Somervuoren kuvaa jaksolta 1975-1983 piiritty ainejärjestön toiminnan vakiintuminen.

Yhteistyö laitoksella sujuu ja nuoremmat opettajat ovat mukana riennoissa. Toisaalta puututaan julkisesti eräiden opettajien puutteel-

lisiin työsuorituksiin. Tutkintovaatimuksiin saadaan mukaan muutamia toivottuja yksityiskohtia. Olennaisempaa on että yhdessä laitoksen kanssa pitkäjänteisellä työllä puolustetaan tutkintorakenteen tieteellisyyttä. Myös omaa teoreettista opintotoimintaa harrastetaan.

Keskustelutilaisuudet alkavat herättää kansallista huomiota ja niihin osallistuu keskeisiä yhteiskunnallisia vaikuttajahahmoja. Pyritään yhteistoimintaan yhteiskunnallisten järjestöjen kanssa. Vakinaistetusta kansainvälisestä vaihdosta ja seminaaritoiminasta muodostuu lopulta rahasampo järjestölle.

Kokemusta ja konflikteja

Petri Huovisen ja Juha Merosen tarkastelemalla kaudella 1984-1990 nousee esiin myös ongelmia yhteistyöstä laitoksen kanssa. Ulkomaista toimintaa laajennettiin. Keskustelutilaisuuksiin saadaan kotimaisten asiantuntijoiden lisäksi kansainvälisesti tunnettuja luennoitsijoita. Juhlatoiminta on voimallista ja sille luodasaan uusia pysyviä muotoja.

Perinteisiin arvoihin?

Mari Kangasniemen haravoimalla jaksolla 1991-1994 opiskelijoitten sosiaalinen asema tiukkenee edelleen. Työpaikkoja voi toivota syntyvän yksityiselle sektorille. Kansantaloustieteen opiskelijat samaistuvat lähinnä kauppätieteilijöihin. Poliittisia kannottoja vältetään ja pyritään tekemään pesäeroa radikaaliin menneisyyteen.

Opiskelijat arvioivat säännöllisesti opetuksen tasoa eri luennoilla. Opetuksen kehittämisessä siirrytään opettajien kannustamiseen. Opetuksen teoreettista kritiikkiä ei harjoiteta.

Enää vain nuoremmat opiskelijat ehtivät osallistua ainejärjestön toimintaan. Perinteitä

haetaan osakunnista ja ennen sotia aloittaneista ainejärjestöistä. Toisaalta myös esitetään ja toteutetaan uusia ideoita. Ulkomaan suhteet ovat loppuneet itään ja niitä auotaan vain länteen. Julkisuudessa kannanottoja esittää enää vain laitos. Mittava osa toiminnasta on juhlintaa ja urheilua.

2. Ilmiöt ja haaveet

Historiikin nimeksi on valittu "Apparere" - ennen ilmentymää. Kansantaloustieteen eri tehtävistä julkisuudessa tyrkytetään nuorille taloustieteilijöille ponnekkaasti ennustelijan roolia, jopa papin kaapua. Valuuttadealerin ammatti saattaakin olla usean opintojaan aloittelevan haaveena.

Vielä kahdeksankymmenluvun alussa oli julkisella vallalla runsaasti keinoja talouden poliittiseen säätelyyn ja myös valtuudet niiden käyttöön. Taloustieteilijän työmarkkinat olivat monipuoliset. Opintojen rahoittaminen oli sosiaalisesti tuettua ja tuki oli jossain suhteessa kustannuksiin.

Opiskelijoilla oli välttämättömät edellytykset sekä oma tahto harjoitella henkilökohtaisia, yhteiskunnallisia ja tieteellisiä valmiuksia - kaikkea sitä mitä opintosuunnitelmiin on turha edes yrittää kirjata. Ja meillä oli toive - olimme itse asettaneet tavoitteeksemme kaikkien ihmisten elämisen mahdollisuuksien parantamisen omassa ja kaikissa muissakin yhteiskunnissa.

Pakottavat haasteet

Kansallisia keinoja vaikuttaa talouden kehitykseen on olennaisesti rajoitettu. Kansainvälisten rahamarkkinain voima on kasvanut toistaiseksi hallitsemattomiin mittoihin. Joukkotyöttömyyttä muutetaan talouspoliittiseksi hyveeksi. Kas-

vutavan ekologiset ja globaalit pakottavat rajat paljastuvat vääjämättömästi. Talouden muutoksia estävät rakenteet ja arvot ovat edelleenkin paljolti kartoittamatta. Ulkoiset muutokset asettavat nykypäivän opiskelijoille aivan uuden luokan haasteet.

Opiskelun sosiaaliset edellytykset ovat kokonaan toiset kuin aikaisempina vuosikymmeninä. Markkinahintainen opintotuki pyrkii ohjaamaan pikaopiskeluun. Kriittisen tutkimukseen sponsoreita jouduttaneen aloitteellisesti herättelemään jo opiskeluvaiheissa. Yhteiskunnallisen analyysin avulla voidaan löytää uusia yhteiskunnallisia toimijoita tukemaan opiskelijoitten muodostamia työryhmiä. Tilapäisissä työsuhteissa olevat opiskelijat käyttävät uusia sähköisiä yhteistyömenetelmiä.

Kansainvälinen yhteistyö ei ole enää vain mahdollinen rahasampo vaan usein välttämätön edellytys tutkimukselle ja jopa itse opiskelullekin. Luentotilaisuuden koollekutsumiseksi ei enää voitane odottaa kirjan julkaisemista - nyt jouduttaneen reagoimaan ehkä jo yhteen tietoverkosta löydettyyn artikkeliin tai puheenvuoroon.

3. KTTO:n suuri linja

Historiikin epilogissa kysytään: "Entä millaiselta näyttää menneisyyden valossa Kansantaloustieteen opiskelijat ry:n tulevaisuus? Palaaiko radikalismi vielä joskus vai halvaantuuko toiminta poliittisuutta välttelyssä pelkäksi juhlimiseksi?". Ne valmiudet joita edeltävillä vuosikymmenillä harjoiteltiin on nyt pystyttävä hankimaan tehokkaammalla tavalla.

Kokemusten mukaan pätee, että omien tehtävien tai ammatin kehittämisessä onnistutaan vain yhteiskunnallisen ja taloustieteellisen analyysin perustalta. Näin on riippumatta siitä muodostuiko työuraksi varsinainen ekonomis-

tin ammatti, tilapäiset työsuhteet tai kokonaan muu toimenkuva, ovatko opinnot vielä kesken, tuliko loppututkinto lainkaan suoritettua tai mikä oppiarvo lopulta oli.

KTTO:n suuri linja on ollut että opiskelijat hankkivat laaja-alaisen ja syvällisen sekä tieteellisen että ammatillisen pätevyyden, yhteis-

työssä, kriittisesti opiskellen ja tutkien, yhteiskunnallisen ja kansainvälisen vastuunsa tunteen. Historioikkejä tarvitaan tällaisten kokemusten konkreetiseksi välittämiseksi yhä uusille opiskelijapolville.

Paavo Joensuu